

ИЗВЕШТАЈ О ОЦЕНИ ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

I ПОДАЦИ О КОМИСИЈИ		
1. Датум и орган који је именовao комисију: 20. март 2023. године, Наставно-научно веће Правног факултета у Новом Саду		
2. Састав комисије у складу са <i>Правилима докторских студија Универзитета у Новом Саду</i> :		
1.	Др Николић Душан	редовни професор
	презиме и име	звање
	Правни факултет Универзитета у Новом Саду	председник комисије
	установа у којој је запослен-а	функција у комисији
2.	Др Видић Јелена	редовни професор
	презиме и име	звање
	Правни факултет Универзитета у Новом Саду	члан комисије
	установа у којој је запослен-а	функција у комисији
3.	Др Доловић Бојић Катарина	ванредни професор
	презиме и име	звање
	Правни факултет Универзитета у Београду	члан комисије
	установа у којој је запослен-а	функција у комисији
4.	Др Дудаш Атила	ванредни професор
	презиме и име	звање
	Правни факултет Универзитета у Новом Саду	члан комисије и ментор
	установа у којој је запослен-а	функција у комисији
II ПОДАЦИ О КАНДИДАТУ		
1. Име, име једног родитеља, презиме: Јелена, Зоран, Веселинов		
2. Датум рођења, општина, држава: 21.2.1977. године, Нови Сад, СФРЈ		
3. Назив факултета, назив претходно завршеног нивоа студија и стечени стручни/академски назив: Универзитет у Новом Саду, Правни факултет у Новом Саду, мастер академске студије, мастер правник.		
4. Година уписа на докторске студије и назив студијског програма докторских студија: 2017. година, Докторске академске студије Приватно право		
III НАСЛОВ ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ:		
Правни положај задужбина у српском праву у европском правном контексту		

IV ПРЕГЛЕД ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ:

Навести кратак садржај са назнаком броја страница, поглавља, слика, схема, графикона и сл.

Докторска дисертација има 249 страна од чега је 205 страна текст докторске дисертације који је подељен у 7 поглавља.

Кратак садржај дисертације:

Докторску дисертацију чине следећа поглавља: Уводна разматрања; Појам и правна природа задужбине; Правни положај задужбина у Србији; Правни положај задужбина којима је након Другог светског рата одузета имовина; Задужбине у замљама Европе; Утицај европских тенденција у регулативи на Закон о задужбинама; Закључак. Првој глави рада претходи Образац 5а Универзитета у Новом Саду на српском и енглеском језику, као и сажети на српском и енглеском језику. На крају рада наведена је коришћена литература и као образац План третмана података.

1. Глава – Уводна разматрања (странице: 5-18)

Прво поглавље докторске дисертације подељено је у пет одељака у оквиру којих су одређени предмет, циљеви и методе истраживања, као и структура рада. Образлажући избор теме, кандидаткиња је указала на комплексност проблематике и на њен значај у доктрини и пракси, у различитим епохама. Разматрајући функцију задужбина у савременом друштву, констатовала је да је потребно преиспитати актуелна нормативна решења и унапредити постојеће законодавство уз очување аутентичног концепта задужбина у српском праву.

2. Глава – Појам и правна природа задужбине (странице: 19-38)

У овом поглављу одређен је теоријски и позитивноправни појам задужбина. Кандидаткиња је указала на специфичности у обликовању правних лица те врсте у континенталном праву и на разлике у односу на институт траста у углосаксонском праву. Анализирани су теоријске поставке о правној природи ове установе. Кандидаткиња је констатовала да је реч о установи која има значајне посебности у националним правима.

3. Глава – Правни положај задужбина у Србији (странице: 39-92)

У трећем поглављу размотрен је статус задужбина у Србији. Анализом основних елемената који одређују правну способност задужбина указано је на специфичности њиховог правног положаја у домаћем праву. Пажња је усмерена на карактеристике циљева задужбина и њихов значај. У овом поглављу, кандидаткиња је разматрала питања која су од значаја за имовину задужбине посебно указујући на недовољно разрађене грађанскоправне инструменте за њено очување и њен порески третман. У овом поглављу, кандидаткиња је указала и на питање оптималног оквира и обима правне способности задужбине те надзора над њиховим радом.

4. Глава – Правни положај задужбина којима је након Другог светског рата одузета имовина (странице: 93-148)

Четврто поглавље започиње испитивањем правног положаја задужбина након Другог светског рата, проблемски га везујући за однос друштвенополитичких уређења према карактеру права својине на задужбинској имовини. Кроз анализу домаће правне теорије и изложени концепт нормирања задужбина у социјалистичком друштвеном уређењу, кандидаткиња је указала на њихову маргинализацију, као последицу нових друштвених и својинских односа у које се задужбине нису уклапале, као и на њихово површно регулисање. Након извршених друштвених и политичких промена у периоду транзиције, долази до трансформације својинских односа који имају значајну рефлексију на правни положај задужбина. Након подробног разјашњавања положаја задужбина у анализираним процесима, кандидаткиња је закључила да поступак реституције није испунио своју функцију, јер ни једној задужбини није враћена имовина принудно одузета након Другог светског рата. У овом делу указала је на различит положај задужбина у зависности од прописа на основу којег им се имовина враћа. Кроз анализу одлука надлежних органа у поступку реституције

задужбинске имовине посебно је стављено у фокус питање правног континуитета које се наметнуло као централно у недостатку консензуса поступајућих органа.

5. Глава – Задужбине у замљама Европе (странице: 149-175)

Пето поглавље започиње приказом разлика у одређењу, основним елементима и оснивању задужбине, као и у регулативи која се односи на активности задужбина и сличних установа у националним правима земаља Европе. Кандидаткиња је извела закључак да су приказане разлике довеле до крупних, објективних проблема у прекограничној активности задужбина и испитала је моделе за њихово решавање. Тенденције у правном регулисању задужбинарства на простору Европске уније приказане су у функцији даље анализе позитивноправних прописа који регулишу ову област.

6. Глава – Утицај европских тенденција на Закон о задужбинама (странице: 176-196)

У оквиру овог поглавља разматран је утицај процеса европеизације права на домаће прописе кроз рецепцију нормативних решења Предлога статута европске задужбине у актуелни закон о задужбинама. Испитујући имплементацију нових решења и тенденција страног законодавства у области задужбина, кандидаткиња је закључила да је у циљу очувања конзистентности правног система нужан већи степен селективности и усклађивање са националним регулативом. Ово поглавље закључила је испитивањем разлика између задужбине и фондације у нашем праву и оправданости постојања оба облика с обзиром на минималне разлике у актуелној правној регулативи, разматрањем могућих разграничења и функционалних решења као и оних понуђених у Нацрту Грађанског законика Републике Србије.

7. Глава – Закључак (странице: 197-205)

На основу истраживања утврђено је да су на обликовање института задужбине у појединим правним системима значајно утицали правна теорија и друштвенополитичке историјске прилике. Закључено је да је задужбина установа чије је правно регулисање веома комплексно, јер нужно има изражене карактеристике националне културе и традиције, које условљавају специфична правна решења у датом државно-политичком систему. Сагледан је развој нормирања правног положаја задужбина у Србији и констатован дисконтинуитет, те закључено да је завршетак поступка реституције предуслов за потпуно и адекватно регулисање правног положаја задужбина. Анализом обима и граница правне способности задужбине у нашем позитивном праву, указано је на недостатке у обезбеђењу правне сигурности задужбина грађанскоправним инструментима нужним за очување њене правне природе и спречавање злоупотреба ове врсте правног лица. Закључено је да су у правни систем Републике Србије неселективно преузета решења која су настајала са циљем да се на простору Европске уније превладају потешкоће прекограничне активности задужбина. С тим у вези, констатовано је да је увођењем приватних задужбина у наш правни систем отворен простор за функционисање правног лица чија је суштинска функција подударна са у Републици Србији забрањеним фидеикомисом. Многа решења, супротно досадашњој правној традицији, приближила су деловање задужбина функционисању привредних друштава, чиме се значајно одступа од класичне правне природе задужбина. Будући да су се разлике које су оправдавале истовремено постојање задужбина и фондација изгубиле, оцењено је да би фондација, растерећена правног наслеђа, могла да понесе карактеристике непрофитних организација. Регулисањем њихове делатности у складу са савременим тенденцијама у Европи и свету, задужбинама би се омогућио традиционални начин функционисања, који је оправдан и у нашем праву утемељен. Закључак кандидаткиње је да се при регулисању задужбина, уважавајући промене друштвенополитичких околности, не смеју запоставити њихова карактеристична обележја и посебност у спрском праву. Ову обавезу намеће њихова правна природа, с обзиром на то да је њихова сврха усмерена на племенити чин оснивача да своју имовину посвети задужбини и њеном употребом допринесе друштвенокорисном циљу.

Прилози – (странице: 206-201)

У овом делу су приказани подаци о броју задужбина регистрованих у временским периодима релевантним за обраду појединих теза у дисертацији.

Литература – (странице: 212-232)

На крају докторске дисертације кандидаткиња је навела списак коришћене литературе, домаће и стране, изворе са интернета, правне изворе као и одлуке (и правне ставове) домаће и стране јудикатуре и домаћих органа управе надлежних у поступку реституције.

Садржај докторске дисертације:

САЖЕТАК	1
ABSTRACT	3
I УВОДНА РАЗМАТРАЊА	5
1. ЗАДУЖБИНЕ У САТРЕПЕТУ ТРАДИЦИОНАЛНОГ И МОДЕРНОГ	5
2. ИСТОРИЈАТ	6
3. ФОРМУЛИСАЊЕ ПРЕДМЕТА ИСТРАЖИВАЊА	11
4. ЦИЉ И МЕТОДЕ ИСТРАЖИВАЊА	13
5. СТРУКТУРА РАДА.....	14
II ПОЈАМ И ПРАВНА ПРИРОДА ЗАДУЖБИНЕ	19
1. О ПОРЕКЛУ И ЗНАЧЕЊУ РЕЧИ ЗАДУЖБИНА.	19
2. ОДРЕЂЕЊЕ ПОЈМА ЗАДУЖБИНЕ.....	20
3. ПОДЕЛЕ ЗАДУЖБИНА.	21
3.1 <i>Јавне и приватне задужбине</i>	21
3.2 <i>Самосталне и несамосталне задужбине</i>	24
3.3 <i>Конфесионалне и световне задужбине</i>	26
3.4 <i>Задужбине јавног и приватног права</i>	26
4. ПРАВНА ПРИРОДА ЗАДУЖБИНЕ.....	28
4.1 <i>Основне карактеристике добротворног траста и задужбине у континенталном праву</i>	28
4.1.1 <i>Траст, установа аглосаксонског права</i>	28
4.1.2 <i>Задужбине у континенталном праву</i>	31
4.2 <i>Теорије о правној природи задужбине</i>	32
4.2.1 <i>Теорија фикције</i>	33
4.2.2 <i>Теорија воље</i>	34
4.2.3 <i>Теорија центра интереса</i>	35
4.2.4 <i>Теорија о заводу</i>	35
4.2.5 <i>Теорија о „циљној имовини“</i>	36
III ПРАВНИ ПОЛОЖАЈ ЗАДУЖБИНА У СРБИЈИ	39
1. ПОЈАМ ПРАВНЕ СПОСОБНОСТИ	39
1.1 <i>Правна способност задужбине</i>	41
2. ПРИЗНАВАЊЕ ПРАВНОГ СУБЈЕКТИВИТЕТА ЗАДУЖБИНИ	42
2.1 <i>Систем пријаве</i>	43
2.2 <i>Концесиони (систем одобрења)</i>	43
2.3 <i>Нормативни (декларативни) систем</i>	45
3. ЕЛЕМЕНТИ КОЈИ ОДРЕЂУЈУ ПРАВНУ СПОСОБНОСТ ЗАДУЖБИНЕ.....	46
3.1 <i>Циљ</i>	47

3.1.1	Карактеристике циља задужбине	47
3.1.2	Условљеност круга бенефицијара одређивањем циља	50
3.1.3	Промена циља	52
3.1.4	Престанак постојања задужбине због испуњења циља	54
3.2	Имовина	56
3.2.1	Основна имовина	57
3.2.2	Друга имовина задужбине	62
3.2.3	Грађанскоправни инструменти очувања основне имовине	64
3.2.4	Порески третман задужбина и бенефицијара	69
3.3	Организација	74
4.	ОБИМ И ГРАНИЦЕ ПРАВНЕ СПОСОБНОСТИ ЗАДУЖБИНЕ	77
5.	НАДЗОР НАД РАДОМ ЗАДУЖБИНА	82
IV ПРАВНИ ПОЛОЖАЈ ЗАДУЖБИНА КОЈИМА ЈЕ НАКОН ДРУГОГ СВЕТСКОГ РАТА ОДУЗЕТА ИМОВИНА		
		93
1.	КАРАКТЕР ПРАВА СВОЈИНЕ НА ЗАДУЖБИНСКОЈ ИМОВИНИ	93
1.1	<i>Карактер својине задужбина и прописи о одузимању имовине након Другог светског рата</i>	98
1.1.1	Задужбинарство у социјалистичком друштвеном уређењу	101
2.	ПРАВНО РЕГУЛИСАЊЕ ЗАДУЖБИНА НАКОН ДРУГОГ СВЕТСКОГ РАТА	102
3.	ЗАДУЖБИНАРСТВО У ПЕРИОДУ ТРАНЗИЦИЈЕ	108
3.1	<i>Процеси трансформације својинских односа</i>	108
3.2	<i>Реституција задужбинске имовине</i>	112
3.2.1	Историјски преглед законске регулативе о реституцији имовине	113
3.2.2	Реституција у нас	118
3.2.3	Правни положај задужбина у поступку реституције	121
3.2.3.1	Правни положај самосталних задужбина у поступку реституције	121
3.2.3.2	Правни положај несамосталних задужбина у поступку реституције	126
3.2.3.3	Правни континуитет задужбина	131
3.2.3.3.1	Историјски преглед органа који су водили регистар	132
3.2.3.3.2	Обнова рада и пререгистрација задужбина	133
3.2.3.3.3	Анализа решења органа управе у поступку реституције задужбинске имовине о питању правног континуитета	137
3.2.3.3.4	Анализа пресуда Управног суда у поступку реституције задужбинске имовине о питању правног континуитета	139
3.2.3.4	Забележба поступка за повраћај имовине у катастар непокретности	141
V ЗАДУЖБИНЕ У ЗЕМЉАМА ЕВРОПЕ		
		149
1.	ИСТОРИЈАТ УСТАНОВЕ ЗАДУЖБИНЕ У ЕВРОПИ	149
2.	ЗАДУЖБИНЕ У НАЦИОНАЛНИМ ЗАКОНОДАВСТВИМА ЗЕМАЉА ЕВРОПЕ	152
2.1	<i>Разлике у одређењу, основним елементима и оснивању задужбине у националним правима земаља Европе</i>	153
2.1.1	Одређење задужбине	153
2.1.1.1	Врста правног лица	153
2.1.2	Циљ	154
2.1.3	Имовина	156
2.1.4	Оснивање задужбине	157
2.1.5	Бенефицијари задужбине	159
2.2	<i>Разлике у регулативи која се односи на активности задужбине</i>	160
2.3	<i>Конвергенција националних права на подручју Европске уније</i>	164
3.	ТЕНДЕНЦИЈЕ У ПРАВНОМ РЕГУЛИСАЊУ ЗАДУЖБИНАРСТВА НА ПРОСТОРУ ЕВРОПСКЕ УНИЈЕ	166
3.1	<i>Модел Status quo</i>	169
3.2	<i>Хармонизација</i>	170

3.3 Мултилатерални или билатерални споразуми	170
3.4 Увођење Статута европске фондације.....	171
3.5 Увођење Статута европске фондације са статусом који подразумева ослобођење од пореза у свим државама чланицама	171
VI УТИЦАЈ ЕВРОПСКИХ ТЕНДЕНЦИЈА У РЕГУЛАТИВИ НА ЗАКОН О ЗАДУЖБИНАМА	176
1. УТИЦАЈ ТЕКСТА ПРЕДЛОГА СТАТУТА ЕВРОПСКЕ ФОНДАЦИЈЕ НА ЗАКОН О ЗАДУЖБИНАМА ИЗ 2010. ГОДИНЕ	176
2. ЗАДУЖБИНА И ФОНДАЦИЈА <i>DE LEGE LATA</i> И <i>DE LEGE FERENDA</i>	184
3. ЗАДУЖБИНЕ У НАЦРТУ ГРАЂАНСКОГ ЗАКОНИКА РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ.	186
VII ЗАКЉУЧАК.....	197
ПРИЛОЗИ.....	206
ЛИТЕРАТУРА И ИЗВОРИ.....	212
ЛИТЕРАТУРА.....	212
Домаћа литература.....	212
Страна литература.....	220
ИЗВОРИ.	223
Устави	223
Закони	224
Подзаконски акти.....	228
Судска пракса, правни акти министарстава, Агенције за реституцију и Агенције за привредне регистре и др	229
Архивски и други документи.....	231
Општи акти	232
Новински и други чланци	232
V ВРЕДНОВАЊЕ ПОЈЕДИНИХ ДЕЛОВА ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ:	
Уводни део докторске дисертације садржи све неопходне елементе потребне за формулисање предмета и циља истраживања.	
Кандидаткиња је јасно представила и објаснила теоријске оквире релевантне за проучавање правног положаја задужбина. Правилно је одредила појам и класификацију задужбина и извела закључке о разликама између сличних установа аглосаксонског и континенталог права. Историјске околности су узроковале разлике у развоју друштва, а тиме и правне науке у појединим земљама, што је резултирало варијететима у поимању правне природе и обликовању сродних правних лица. Анализирајући теорије о правној природи задужбине указала је на то да је правни положај ових лица у правном систему једне земље у уској вези са прихваћеним тумачењем њихове правне природе.	
Кроз анализу елемената који представљају правне претпоставке задужбине, њен циљ, имовину и организацију, и критичко сагледавање њиховог нормирања у нашем правном систему кандидаткиња је исправно одредила обим и границе њене правне способности. Уочила је да је за пуноважност правних послова и правних радњи задужбина у Закону о задужбинама и фондацијама предвиђено другачије решење у односу на Закон о облигационим односима, те да их оно недовољно штити при вршењу привредне делатности. На основу тога је извела закључак да корективни механизми за обезбеђење правне сигурности задужбинске имовине нису обезбеђени кроз прописивање адекватних грађанскоправних инструмената.	
У четвртој глави дисертације анализирани су процеси својинске трансформације задужбинске имовине у периоду после Другог светског рата за потребе разумевања њихових утицаја на правни положај старих задужбина данас. Кандидаткиња је приказала промену правног положаја	

задужбина као последицу друштвених и политичких промена, пре свега увођења друштвене својине као доминантног облика својине. У овом поглављу посебну пажњу је посветила усаглашености поступака приватизације и реституције, односно истакла актуелне проблеме у поступцима за повраћај задужбинске имовине. Детаљном анализом кандидаткиња је утврдила да закони на основу којих задужбине траже повраћај одузете имовине нису усклађени, иако регулишу исту област. Кандидаткиња је настала да приближи поступак реституције задужбинске имовине кроз одабране одлуке органа управе и суда и њихов однос према утврђивању правног континуитета задужбина којима је имовина одузета национализацијом настојећи да укаже на неоправдано дуго трајање ових поступака.

Пето поглавље посвећено је анализи хетерогеног развоја овог института у Европи и темељном разматрању разлика у правној регулативи која се односи на задужбине и правна лица исте врсте у националним законодавствима чланица Европске уније. У том смислу, кандидаткиња је навела да различити називи за појам задужбина у разним језицима обележавају и значајне неподударности у погледу постанка, функционисања и престанка ових правних лица. Приказала је проблеме настале у вези са прекограничном активношћу задужбина у Европи и настојала је да их сагледа кроз одабране одлуке Европског суда правде. Кандидаткиња је у овом поглављу анализирала покушаје стварања посебних правила на нивоу Европске уније, као и других модела приближавања правних правила која се односе на ове непрофитне организације.

У шетом поглављу анализирано је колико је данашњи правни положај задужбина резултат правне традиције задужбинарства у Србији, а колико су на статус задужбина утицала страна законодавства, те колико су ова преузета правна правила примењива на наше задужбине. Кандидаткиња је указала на еклатантна поклапања Предлога статута европске задужбине са решењима актуелног закона о задужбинама. Закључила је да је неопходно наћи меру у усвајању нових решења и тенденција страног законодавства, а не олако се одрицати од опробаних постојећих решења нашег правног система. Изнела је бројне аргументе у прилог селективног прихватања решења из стране регулативе, јер се она не морају увек испоставити као најбоља. Детаљно је образложила разлоге за враћање на традиционални модел задужбина јер фондације, као непрофитне организације, које настају у савременим друштвеним околностима имају више потенцијала да остварују шире циљеве на савремен начин укључујући ту и привредну делатност. Ово се посебно односи на старе задужбине које су код нас уобличаване у потпуно другачијем смеру, чија је имовина одузета, а након дугог периода мировања када им се она врати у поступку реситуције треба да се прилагоде битно другачијим условима функционисања.

На крају, кандидаткиња износи закључна разматрања у којима хронолошки, јасно и прегледно излаже резултате свог истраживања.

VI СПИСАК НАУЧНИХ И СТРУЧНИХ РАДОВА КОЈИ СУ ОБЈАВЉЕНИ ИЛИ ПРИХВАЋЕНИ ЗА ОБЈАВЉИВАЊЕ НА ОСНОВУ РЕЗУЛТАТА ИСТРАЖИВАЊА У ОКВИРУ РАДА НА ДОКТОРСКОЈ ДИСЕРТАЦИЈИ:

Таксативно навести називе радова, где и када су објављени. Прво навести најмање један рад објављен или прихваћен за објављивање у складу са *Правилима докторских студија Универзитета у Новом Саду* који је повезан са садржајем докторске дисертације. У случају радова прихваћених за објављивање, таксативно навести називе радова, где и када ће бити објављени и приложити потврду уредника часописа о томе.

Радови у вези са темом докторске дисертације:

1. Веселинов, Ј. (2022). Реституција имовине Задужбине Богдана Дунђерског под управом Матице српске - путеви, раскршћа и отворена питања, Породица Дунђерски- грађанска култура српске Војводине, стр. 141-156, Part of ISBN: 987-86-7946-389-0.
2. Veselinov, J. (2021). Endowments in European law: Current state and perspectives, Glasnik Advokatske komore Vojvodine, vol. 93, br. 3, str.700-733, DOI: 10.5937/gakv93-28640, Part of

ISSN: 0017-0933, Part of ISSN: 2683-5967;

3. Veselinov, J. (2020). Legal continuity of endowments in the process of property restitution in Serbia, 2nd International Scientific Conference Legal tradition and new legal challenges, Book of abstracts, University of Novi Sad, Faculty of law str. 133-136. ISBN 978-86-7774-224-9;
4. Веселинов, Ј. (2019). Реституција црквене имовине у бившим социјалистичким земљама, Институт за упоредно право и Митрополија црногорскоприморска, Будва стр. 891-905. ISBN 978-86-6065-174-9;
5. Веселинов, Ј. (2018). Правна способност задужбине. *Правни живот*, бр.10, стр. 411-427. UDK: 34(497.11)(05) ISSN 0350-0500 излагање на конференцији Копаоничка школа природног права;
6. Веселинов, Ј. (2017). Положај бивших власника у поступку реституције у Србији, *Право-теорија и пракса*, бр.1-3, Правни факултет за привреду и правосуђе, Универзитет Привредна академија, Нови Сад, стр. 1-12, ISSN 0352-3713;
7. Веселинов, Ј. (2016). Актуелна питања реституције у Србији, Зборник радова Правног факултета у Новом Саду, бр. 2, Нови Сад, стр. 585-603. ISSN 0550-2179;

VII ЗАКЉУЧЦИ ОДНОСНО РЕЗУЛТАТИ ИСТРАЖИВАЊА:

Уочавајући да је научно интересовање за задужбине у нашој правној науци периодично и фрагментарно, кандидаткиња је поставила за циљ истраживање и сагледавање установе задужбине кроз теоријску раван и правну регулативу којом је нормиран правни положај задужбина у Србији. Прецизно и свеобухватно је анализирао теоријска схватања о појму и правној природи задужбина и предочила њихове специфичности у српском праву. Кандидаткиња је испитујући развој установе задужбине у Србији и правни положај ове установе у задатом периоду, указала на њен неконтинуирани развој и њену полувековну маргинализацију, због значајно другачијих друштвенополитичких односа у социјалистичком периоду, те њену актуелизацију са отпочињањем транзиционих процеса. Истражујући примере из праксе који се односе на поступак реситуције, кандидаткиња је изнела неколико вредних општих, као и појединачних закључака у вези са различитим начинима тумачења правног континуитета задужбина у овом поступку. Анализирајући актуелну нормативу о задужбинама која уводи поједина решења која нису компатибилна са њеном код нас традиционално прихваћеном правном природом, указала је на нужност приспитувања актуелне правне регулативе ради очувања аутентичног концепта ове установе у нашем праву.

У сазнајном погледу дисертација садржи теоријски и дескриптивни приказ нормирања правног положаја задужбина од првог до актуелног закона којим су регулисане у српском праву по тематским целинама. Разматрајући нормирање задужбина и фондација, кандидаткиња је изнела значајан закључак да су разлике, које су оправдавале постојање оба облика, нестале, те да је њихово задржавање без редифинисања неоправдано. Кандидаткиња је закључила да би правном облику фондација било логичније дати обележја која су сада дата задужбини, јер се, посматрано упоредноправно, правна лица са тим својствима и називају фондације у Европи и свету. Задужбине су требале да задрже свој традиционални карактер који се огледа у циљевима усмереним на поље културе, образовања, науке и хуманитарну сврху која се остварује приходима од имовине остварених на традиционални начин (стицањем прихода по основу закупа, камате, дивиденде, по основу ауторских права и патената, пријемом поклона и легата). Ово тим пре што се све задужбине којима је одузета имовина још увек налазе у поступку реституције, па би традиционалан начин регулисања ове материје дао шансу да оне опстану у тренутку када им имовина буде враћена. Фондације би, као новији облик, могле добити могућност функционисања у цивилном сектору на начин који је у складу са тенденцијама у Европи, о чему говори и упоредноправна анализа у дисертацији.

Кандидаткиња је изнела свеобухватно, садржајно и структурално добро постављено истраживање и

аналитичко сагледавање задужбина које даје целовиту слику о правном положају задужбина у српском праву и пружа основ за њихово будуће нормирање које би истовремено одговорило на захтеве савременог права и функционалности института у модерном друштву, али и заштитило од модерних решења која нису у духу њиховог развоја у нас.

VIII ОЦЕНА НАЧИНА ПРИКАЗА И ТУМАЧЕЊА РЕЗУЛТАТА ИСТРАЖИВАЊА:

Експлицитно навести позитивну или негативну оцену начина приказа и тумачења резултата истраживања.

Истраживање је у потпуности реализовано у складу са предлогом у пријави докторске дисертације на методолошки исправан и систематичан начин.

Наслови поглавља и поднаслови су прецизни, јасни и имају логичан редослед. Кандидаткиња је показала способност да правилно истражи и разуме бројне изворе из којих је стекла сазнања која је презентовала у својој дисертацији. Критичко и аргументовано преиспитивање важећих прописа, ставова домаће и стране доктрине и праксе, учињено је на начин који се захтева у научним радовима. Посебна вредност дисертације огледа се у томе што су у њу инкорпорисани резултати до којих је кандидаткиња дошла непосредним консултовањем бројних извора у вези са поступцима реституције задужбинске имовине. Сагледавањем ових резултата у контексту националног правног оквира, отворена је нова перспектива за разумевање правног положаја задужбина у српском праву и пружен основ за њихово будуће нормирање.

Имајући у виду све наведено, Комисија позитивно оцењује начин на који је кандидаткиња изложила, структурирала и протумачила резултате истраживања.

Комисија потврђује да је извршена провера текста дисертације у апликацији Ithenticate. Иницијални резултати провере показали су индекс сличности од 16%. Међутим, комисија је проверила све делове текста у вези са који је апликација показала да постоји сличност са већ објављеним текстовима. Комисија је утврдила да су се ови случајеви поклапања текста једним делом тicali позивања на називе прописа, аката и одлука, називе државних органа, и општа места, односно уобичајене начине коришћења стручних термина. Мањим делом је индекс сличности указивао и на преузимање краћих одломака (најдуже по неколико реченица), али је кандидаткиња у свим овим случајевима јасно обележила да се ради о реченицама из других стручних и научних радова, које је уредно навела у фуснотама. Из овог разлога комисија закључује да није уочила никакав случај позивања на туђе радове који би изазивали сумњу на постојање плагијата, због чега је Комисија заузела став да у току писања докторске дисертације није било неакадемског понашања или повреде академске етике.

IX КОНАЧНА ОЦЕНА ДОКТОРСKE ДИСЕРТАЦИЈЕ:

Експлицитно навести да ли дисертација јесте или није написана у складу са наведеним образложењем, као и да ли она садржи или не садржи све битне елементе. Дати јасне, прецизне и концизне одговоре на 3. и 4. питање:

1. Да ли је дисертација написана у складу са образложењем наведеним у пријави теме?

Комисија констатује да је дисертација написана у складу са образложењем наведеним у пријави теме.

2. Да ли дисертација садржи све битне елементе?

Докторска дисертација кандидаткиње садржи све битне елементе у складу са научним, техничким и стилским захтевима који су прописани чл. 23 Правилима докторских студија Универзитета у Новом Саду, који су у примени од 1. априла 2021. године. Дисертација садржи насловну страну, кључну документацијску информацију на српском и енглеском језику (образац 5а), резиме на српском и енглеском језику, садржај, уводни, централни део, закључак, списак литературе и изјаву о Плану третмана података.

Имајући у виду да су испуњени услови прописани Правилима докторских студија Универзитета у Новом Саду, Комисија сматра да дисертација садржи све битне елементе.

3. По чему је дисертација оригиналан допринос науци?

Докторска дисертација Јелене Веселинов представља оригинални научни рад који је уједно и вредан допринос развоју домаће цивилистике. Рад је методолошки коректно структуриран и у сазнајном погледу усмерен на постепеност у извођењу закључака. Кандидаткиња је у докторској дисертацији систематично и студиозно анализирала институт задужбине и тиме попунила извесне празнине које су постојале у домаћој правној науци. Посветила је адекватну пажњу свим релевантним аспектима нормирања статуса задужбина и одређивања њиховог места у српском праву и српском друштву. Посебан допринос представља темељна и добро документована анализа теоријских и практичних проблема у вези са реституцијом одузете задужбинске имовине. У дисертацији су такође, размотрена и нормативна решења из упоредног права, која би могла да буду користан оријентир органима државне власти. Имајући у виду да је нормирање задужбине у српском праву аналитички и критички сагледано у новим друштвеним околностима, докторска дисертација Јелене Веселинов представља и правовремени научни допринос, на ком се може базирати даљи теоријски, али и нормативни рад. Ставови, аргументи и закључци које је кандидаткиња изнела у раду, поред своје научне вредности имају и несумњив практични правни значај.

4. Који су недостаци дисертације и какав је њихов утицај на резултат истраживања?

Комисија сматра да докторска дисертација кандидаткиње нема недостатке који би утицали на резултате истраживања.

X ПРЕДЛОГ:

На основу наведеног, комисија предлаже:

а) да се докторска дисертација прихвати, а кандидату одобри одбрана;

Место и датум: Нови Сад, 23. март 2023. године

1. Др Душан Николић, редовни професор Универзитета
у Новом Саду, Правног факултета у Новом Саду, председник _____

2. Др Јелена Видић, редовни професор Универзитета
у Новом Саду, Правног факултета у Новом Саду, члан _____

3. Др Катарина Доловић Бојић, ванредни професор
Универзитета у Београду, Правног факултета у Београду, члан _____

4. Др Атила Дудаш ванредни професор Универзитета
у Новом Саду, Правног факултета у Новом Саду, члан _____

НАПОМЕНА: Члан комисије који не жели да потпише извештај јер се не слаже са мишљењем већине чланова комисије, дужан је да унесе у извештај образложење односно разлоге због којих не жели да потпише извештај и да исти потпише.